

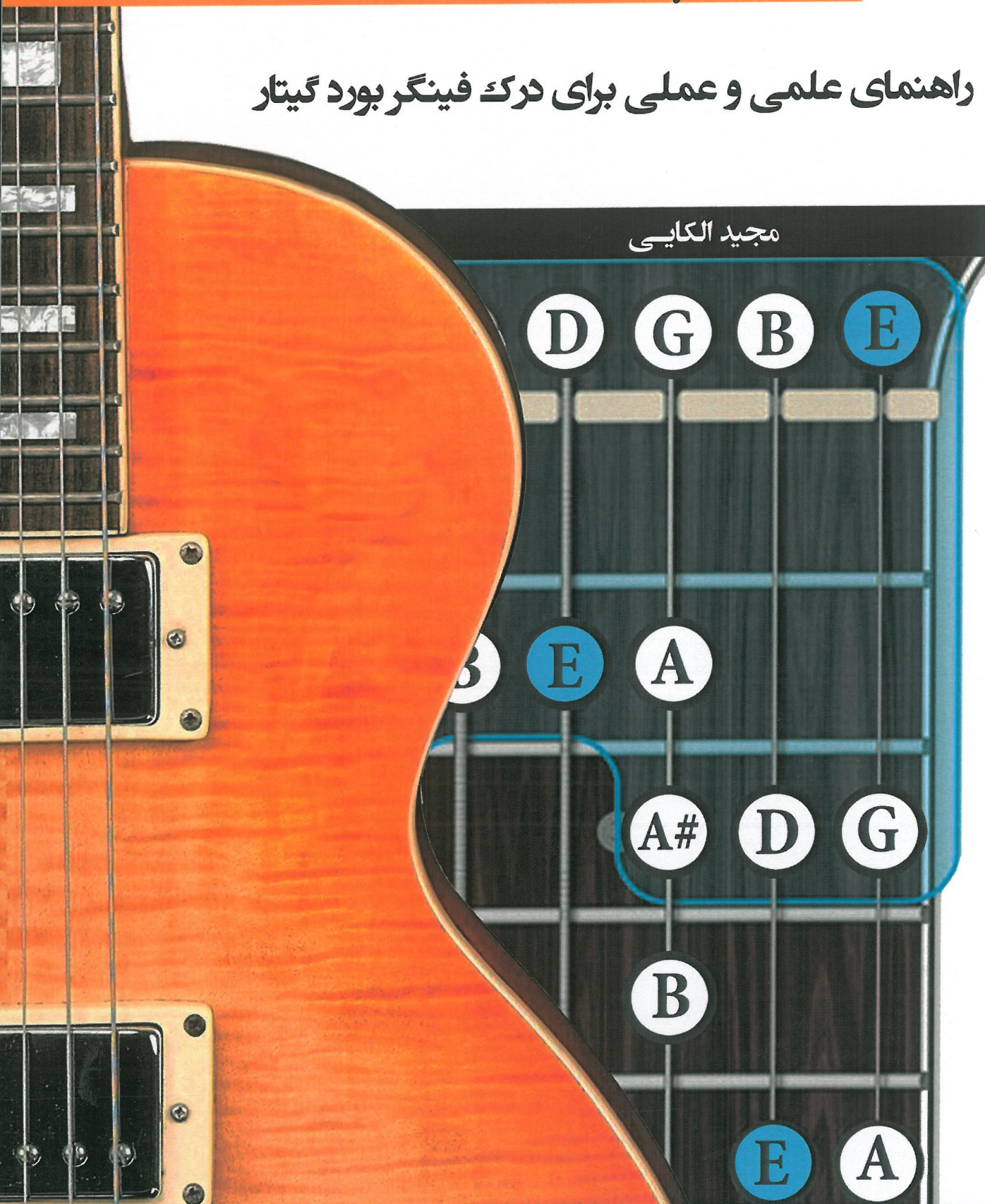
گام های گیتار

WWW.HMC10.COM

راهنمای علمی و عملی برای درک فینگر بورد گیتار

مجید الکایی

ماژور ، مینور ، ماژور پنتاتونیک و مینور پنتاتونیک

لوید انگلیش

گام های گیتار

راهنمای علمی و عملی برای درک فینگر بودر گیتار

لوید انگلیش

انتشارات پنج خط

فهرست

۵	پیشگفتار .....
۶	چگونه تمرین کنیم .....
۷	درآمدی بر گام‌ها .....
۸	چگونه گام‌ها روی فینگر بورد گیتار استقرار می‌یابند؟ .....
۹	گام دو ماژور .....
۱۱	پرش‌های ۱ .....
۱۲	نمودار فینگر بورد گیتار .....
۱۳	گام دو ماژور روی فینگر بورد اصلی .....
۱۴	گام و پوزیشن فینگر بورد .....
۱۶	گام C ماژور - پوزیشن I .....
۱۷	گام C ماژور - پوزیشن II .....
۱۸	گام C ماژور - پوزیشن V .....
۱۹	گام C ماژور - پوزیشن VII .....
۲۰	گام C ماژور - پوزیشن IX .....
۲۱	گام C ماژور - پوزیشن XII .....
۲۲	گام مینور طبیعی .....
۲۳	گام C ماژور (تونیک C) مایه دو .....
۲۴	گام C مینور نسبی .....
۲۵	پرش‌های ۲ .....
۲۶	گام A مینور طبیعی پوزیشن I .....
۲۷	گام A مینور طبیعی پوزیشن II .....
۲۸	گام A مینور طبیعی پوزیشن IV .....
۲۹	گام A مینور طبیعی پوزیشن VII .....
۳۰	گام A مینور طبیعی پوزیشن IX .....
۳۱	گام A مینور طبیعی پوزیشن XII .....
۳۲	گام ماژور پنتاتونیک .....
۳۳	گام C ماژور پنتاتونیک پوزیشن I .....
۳۴	گام C ماژور پنتاتونیک پوزیشن II .....
۳۵	گام C ماژور پنتاتونیک پوزیشن V .....
۳۶	گام C ماژور پنتاتونیک .....
۳۶	گام C ماژور پنتاتونیک پوزیشن VI .....
۳۷	گام C ماژور پنتاتونیک پوزیشن IX .....
۳۸	گام C ماژور پنتاتونیک پوزیشن XII .....

۳۹	پرسش‌های ۳
۴۰	گام مینور پنتاتونیک
۴۱	گام A مینور پنتاتونیک / فرم‌های عمودی
۴۳	نمونه‌های آکوردی
۴۴	روندهای آکوردی
۴۶	انگشت‌گذاری تناوبی گام C ماژور
۴۷	افقی نواختن آکوردها
۴۸	گام C ماژور پوزیشن II - پوزیشن V
۴۹	تغییر گام، گام‌های دو اکتاوی
۴۹	گام C ماژور پوزیشن I - پوزیشن V
۵۰	گام C ماژور پوزیشن II - پوزیشن VII
۵۱	گام G ماژور
۵۲	گام G ماژور
۵۳	گام G ماژور - تمامی پوزیشن‌ها
۵۴	گام E مینور طبیعی - تمامی پوزیشن‌ها
۵۵	گام G ماژور پنتاتونیک - تمامی پوزیشن‌ها
۵۶	حرکت و باز نامیدن گام‌های عمومی
۵۶	(باز نامیدن فرم گام‌ها)
۵۷	پایه سیم ۵ - گام ماژور
۵۸	پایه سیم ۶ - گام ماژور
۵۹	پایه سیم ۶ - گام مینور طبیعی
۶۰	پایه سیم ۵ - گام مینور طبیعی
۶۱	پایه سیم ۴ - گام ماژور پنتاتونیک
۶۲	پایه سیم ۶ - گام مینور پنتاتونیک
۶۳	پرسش‌های ۴
۶۵	فینگربرد اصلی و جامع
۶۶	صفحه راهنمای گام‌های ماژور
۶۷	فرهنگ واژه‌ها
۷۰	پاسخنامه

پیشگفتار:

کتاب حاضر رویکرد منحصر به فردی در آموزش گیتار را پیش روی می نهد. این کتاب با شیوه گام به گام جهت درک عملی هر مرحله از آموزش گیتار ارائه شده است. هدف کتاب حاضر صرفاً ارائه اطلاعاتی درباره چگونه نواختن گیتار نیست بل، برعکس، درصدد ساختن بنیاد محکمی است که هنرجو یا نوازنده بتواند از نظر عملی و نظری از آن بهره‌مند شود. این رویکرد می‌تواند با هدایت کردن هنرجو، موثرتر عمل کند.

چگونه تمرین کنیم

هنگامی که شروع به تمرین گام‌ها (گام نوازی) می‌کنید، ممکن است اندکی مایوس و دلسرد بشوید. اما این امری طبیعی است تمرین کردن به بدن شما برنامه می‌دهد تا دقیقا آنچه را که فراگرفته‌اید به صورت خودکار تکرار کنید. اگر تمرینی را به صورت اشتباه فرا بگیرید، بدن شما آن را همچون تمرینی که درست فراگرفته‌اید به یاد می‌سپارد. پس لطفا نکات زیر را مرتب به کار ببرید.

۱. تکلیفی را برای تمرین کردن انتخاب کنید و زمان مشخص مثلاً ده دقیقه را به آن اختصاص دهید.

۲. تمرین صرفاً در سرعتی (تمپویی) که در آن دچار مشکل نمی‌شوید، اجرا کنید.

۳. به تکرار گام نوازی ادامه دهید، تا جایی که بتوانید آن را هم به صورت بالارونده و هم به صورت پایین‌رونده اجرا کنید. تکرارها می‌باید آهستگی و با تمرکز انجام شوند. از انگشت‌گذاری‌ها به دقت پیروی کنید و آنها را در هر دو حالت بالارونده و پایین‌رونده همسان نگه دارید.

۴. اگر خسته شدید، تمرین کردن را متوقف کنید و به امور دیگری بپردازید. باید بتوانید در حین زمان تمرین متمرکز باشید. افزون بر این به یاد داشته باشید که این امر تمرینی برای تمرکز نیز هست.

۵. مطمئن شوید که گیتار شما کوک است. در غیر این صورت، تمامی صداها را اشتباه به خاطر خواهید سپرد. برای کوک ساز می‌توانید از یک تیونر الکترونیک استفاده کنید.

به شما اطمینان خاطر می‌دهم که با پیروی از نکات فوق به نتیجه مطلوبی خواهید رسید. آنچه که شما انجام می‌دهید فراهم آوردن ابزاری است برای نواختن که از نوازندگی لذت ببرید!

تکلیف - چارچوب زمانی - تمرکز - تکرار

درآمدی بر گام‌ها:

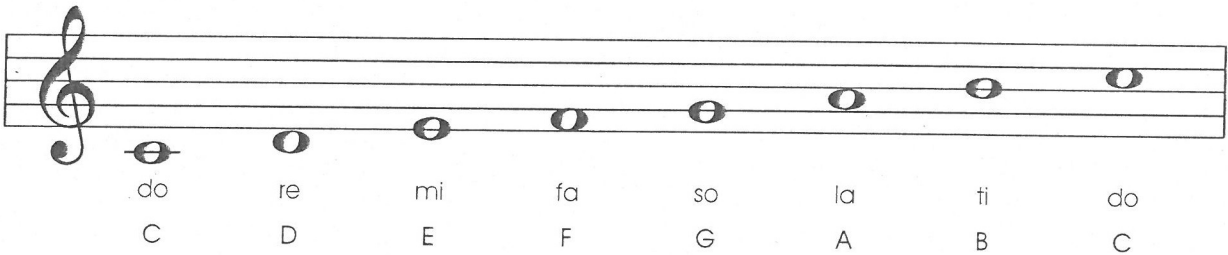
به طور کلی به هر قطعه‌ای از موسیقی که گوش می‌کنید به طریقی استوار بر یک گام (هایی) است. گام‌ها شیوه‌ای برای سازماندهی نت (صدا)ها هستند تا آنکه احساس موسیقایی را به شما منتقل کنند. گام‌های موسیقایی و کاربرد آنها در طی قرن‌ها، تغییر و تحول یافته‌اند تا در چیزی که ما امروزه تحت عنوان موسیقی فرهنگ غربی آن را پذیرفته‌ایم. انواع مختلفی از گام‌ها وجود دارد. ماژور، مینور، پنتاتونیک، گام فواصل کامل، کاسته و گام‌های عجیب دیگری چون آکرد آلترا شده و... آنچه که در ابتدا «در گام نوازی برای گیتار» دلمشغول‌اش بودم ارائه یک فهم عملی از گام‌ها بود، نه فقط ارائه یک شناخت پایه‌ای از اینکه چگونه گام‌ها شکل می‌گیرند. اینکه چگونه آنها را در یک زمینه بداهه‌پردازانه به کار ببریم.

تمرین‌های ارائه شده در این کتاب همچنین برای هنرجویانی که می‌خواهند درکی جامع از هارمونی و سازوکارهای فینگر بورد داشته باشند مفید است. گام‌ها به سیستم‌ها کار می‌کنند و فینگر بورد گیتار به طور موثری با این سیستم‌ها تنظیم شده است. هارمونی به ترتیب صداهای گام را در فواصل و آکردها ترکیب می‌کند. این روابط هارمونیک و ملودیک با هم برای ما مصالح خاصی جهت آفرینش موسیقی پدید می‌آورند.

چگونه گام‌های فینگربرد گیتار کار می‌کنند؟

یک گام گروهی از نت‌های وابسته به هم هستند که در ترتیبی بالا رونده یا پایین رونده با یک نت آغازین، در نردبانی از نت‌ها تنظیم شده‌اند. دو تا از رایج‌ترین گام‌ها، ماژور و مینور هستند. تفاوت میان این گام‌ها از تفاوت فواصل بین نت‌های آنها ناشی می‌شود. از معروف‌ترین گام، نت‌های دو، ر، می، فا، سل، لا، سی و دو هستند که گام دو ماژور را شکل می‌دهند. برای درک این صداها می‌باید روابط نت‌ها را با هم بیازمایید.

مثال: «دو» تا «ر» یا از «سی» تا «دو». بگذارید نت‌های گام دو ماژور که با نت پایه دو آغاز می‌شود را در زیر بنویسیم.

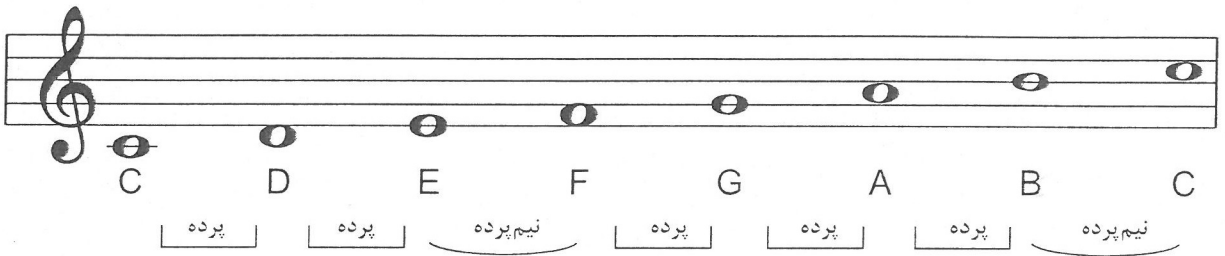

نت «دو» تا «ر» روی فینگربرد گیتار معادل دو فرت است، این فاصله به عنوان «فاصله یک پرده‌ای» شناخته می‌شود. همچنین نت «ر» تا «می» هم دو فرت است و نیز یک پرده «می» تا «فا» فقط یک فرت فاصله دارد. این فاصله «فاصله نیم‌پرده‌ای» است و همچنین «سی» تا «دو» نیز یک فاصله نیم‌پرده‌ای بنابراین، یک گام ماژور از فواصل زیر ساخته شده است.

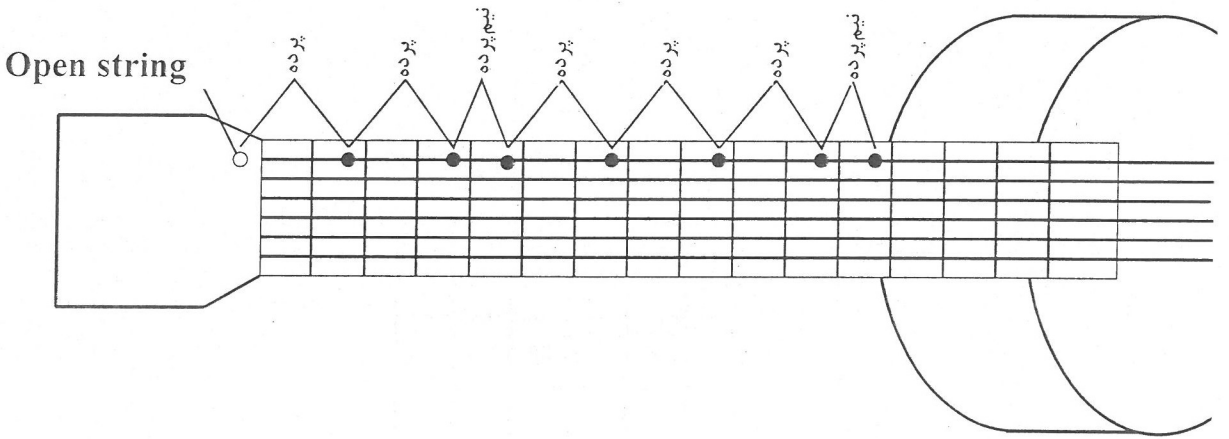
یک پرده‌ای	یک پرده‌ای	نیم‌پرده‌ای	یک پرده‌ای	یک پرده‌ای	یک پرده‌ای	نیم‌پرده‌ای
------------	------------	-------------	------------	------------	------------	-------------

گام دوماژور

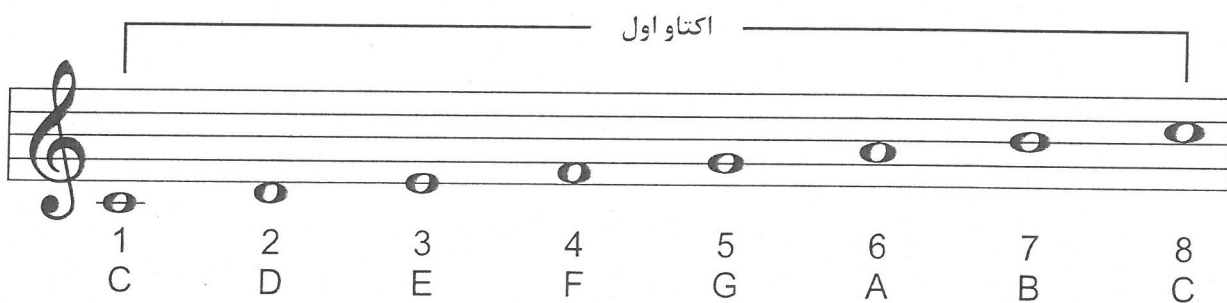

بنابراین، اکنون می‌توان به گام ماژور پرداخت. هر گام ماژور از الگوی فواصل یک پرده‌ای، یک پرده‌ای، نیم‌پرده‌ای، یک پرده‌ای، یک پرده‌ای، یک پرده‌ای، یک پرده‌ای، یک پرده‌ای ساخته می‌شود. این الگوی فواصل می‌تواند از هر نتی آغاز شود. اگر از نت «دو» شروع کنیم (پ/پ/ن/پ/پ/پ/ن/پ) و آپ برای فاصله یک پرده‌ای، ن پ برای فاصله نیم‌پرده‌ای. می‌توانیم این گام را گام دو ماژور بنامیم. اگر روی نت «سل» آغاز کنیم آن گام را گام سل ماژور می‌نامیم؛ اگر روی نت «ر» آغاز کنیم آن گام را گام رماژور می‌نامیم و ... می‌توان از نت‌های متفاوتی آغاز کرد، اما الگوی فاصله میان نت‌ها یکسان باقی خواهد ماند. (به صفحه راهنمای گام‌ها در ص ۶۶ توجه کنید).

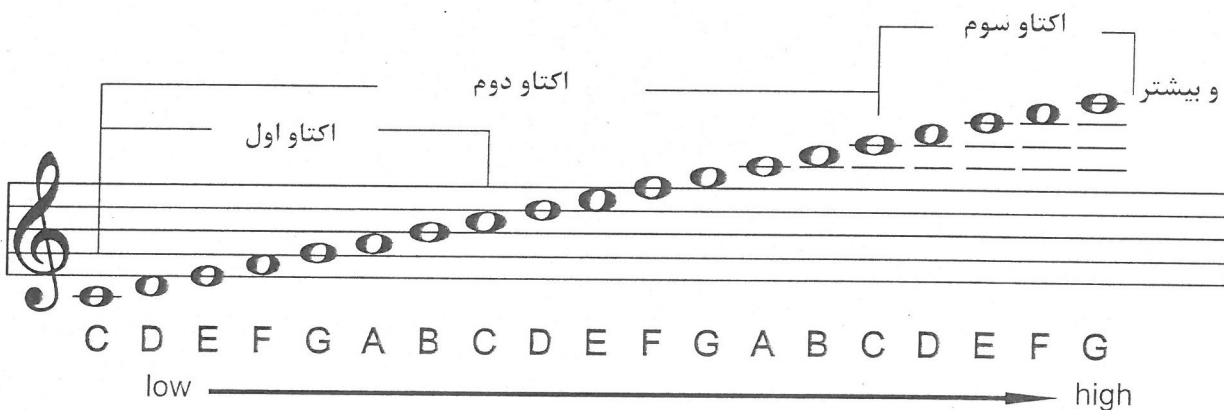

گام فوق، گام می‌ماژور است. این گام به هیچ وجه عملی نیست، اما قاعده ساخته شدن یک گام را نشان می‌دهد. چنین تمرینی را با آغازیدن از نت‌های متفاوت، انجام دهید. به یاد داشته باشید که نتی که با آن آغاز می‌کنید برای نام گذاری گام به کار می‌رود. نام گذاری رایج برای گام‌ها نت‌های آغازین، «نت پایه» و «تونیک» است. نت آغازین یا نت پایه مرکز جاذبه گام است و دیگر نت‌ها را به نت تونیک یا نت مرکزی جذب می‌کند. اینگونه گفته می‌شود که گام دوماژور در مایه دو است. گام می در مایه «می» و غیره... امیدوارم تا حدودی مسیر شناخت شما از گام‌ها را روشن کرده باشم. گروهی از نت‌ها که در فواصل بالا رونده یا پایین رونده از یک نت آغازین یا مرکز تونیک تنظیم می‌شوند. اجازه دهید ببینیم که چگونه این روابط نت‌های روی فینگر برد گیتار عمل می‌کند. نخست، در هر گام هفت نت متفاوت وجود دارد که با تکرار نت اول گام کامل می‌شود. فاصله نت هشتم از نت اول، اکتاو نامیده می‌شود.

نت اکتاو می‌تواند با توجه به محدوده صوتی ساز چندین بار تکرار شود. توجه داشته باشید که نت‌های اکتاو علامت یا حرف یکسانی دارند اما محدوده صوتی یا زیر و بمی آنها متفاوت است.

گام‌ها را معمولاً روی نت پایه آغاز می‌کنند، سپس به دیگر اکتاوهای دوم یا سوم (به صورت بالارونده یا پایین‌رونده) گذر می‌کنند. این تمرین بعداً به صورت مفصل بیشتر توضیح داده خواهد شد. اکنون به جایگاه نت‌های گام دوم‌آزور روی فینگربرد می‌پردازیم. اما نخست، چند پرسش

پرسش‌های ۱

۱. گام چیست؟
  ۲. لحن (tone) چیست؟
  ۳. نیم‌پرده چیست؟
  ۴. چه تعداد نت در یک گام ماژور (در یک اکتاو) وجود دارد؟
  ۵. چه تعداد نت متفاوت در یک گام ماژور وجود دارد؟
  ۶. دوصدای رایج گام چیست؟
  ۷. یک گام ماژور را صرفاً براساس فواصل بنویسید؟
  ۸. نت پایه به چه معناست؟
  ۹. نت تونیک به چه معناست؟
  ۱۰. یک اکتاو چیست؟
  ۱۱. مایه (key) چیست؟
  ۱۲. اگر فقط یک صدا بشنوید، فقط و فقط یک صدا، آیا می‌توانید گام آن را تشخیص دهید؟
  ۱۳. چنانکه از یک گام بالا می‌رویم ارتفاع نت‌ها بیشتر می‌شود یا کمتر؟
  ۱۴. چنانکه از یک گام پایین می‌رویم ارتفاع نت‌ها بیشتر می‌شود یا کمتر؟
  ۱۵. اگر با الگوی پ/پ/پ/پ/ن پ/ن پ از نت لا (A) آغاز کنیم، آن گام چه نام خواهد داشت؟
  ۱۶. گیتار چه تعداد اکتاو دارد از بم به زیر؟
- پاسخ پرسش‌ها در پایان کتاب آمده‌اند.

نمودار فینگربورد گیتار

توجه کنید:

۱. پیش از آنکه به تمرین گام بپردازید، این نمودار را بررسی کنید.
۲. اعداد رومی برای تشخیص پوزیشن دست‌ها روی گیتار به کار می‌روند.
۳. واژگان «عمودی» و «افقی» به جهتی که دست شما حرکت خواهد کرد اشاره می‌کند.

